

อภิศักดิ์ ไผ่ท่าค่า : แนวทางการพัฒนาพื้นที่ว่างสาธารณะสำหรับชุมชนเมือง : กรณีศึกษา เมือง
ขอนแก่น (THE OPEN SPACE DEVELOPMENT GUIDELINES FOR URBAN COMMUNITIES :
A CASE STUDY OF KHONKAEN CITY) อ.ที่ปรึกษา : อ.ชวัญสรอง อติโพธิ ; 270 หน้า.
ISBN 974-334-709-7.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึง พัฒนาการทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และกายภาพของ
ชุมชนเมืองขอนแก่น โดยเฉพาะระบบการใช้สอยพื้นที่ว่างในอดีต และความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองกับพื้นที่
ว่างสาธารณะในระดับชุมชน ย่าน และเมืองในปัจจุบัน ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงศักยภาพ ข้อจำกัด รวมทั้งเสนอแนะ
แนวทางการพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างสาธารณะในระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนเมือง
และทิศทางการพัฒนาเมืองในอนาคต

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนเมืองขอนแก่นมีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนมาตั้งพุทธศตวรรษที่ 12-16 และ
ต่อมาชุมชนก็เสื่อมสลายลงไป จนมาถึงยุคตั้งเมืองในปี 2340 โดยทำวเพียเมืองแพน จุดแรกของการตั้งเมือง
อยู่บริเวณชุมชนเมืองเก่า ติดกับบึงบอน เปลี่ยนชื่อเป็นบึงแก่นนครในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งมีบทบาท
สำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาเมืองมาจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของคนกับพื้นที่ว่างสาธารณะ
เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมของคนกับสภาพแวดล้อมภายใต้ชุดของพื้นที่ว่างในแต่ละระดับ อันได้แก่ ระดับ
ชุมชน ย่าน และเมือง ในอดีตมีการจัดพื้นที่ว่างสาธารณะเพื่อจัดงานประจำปีจนมีชื่อว่า "สวนสนุก" และ
หลังจากปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปิดพื้นที่สาธารณะบริเวณศาลหลักเมือง และในปัจจุบันมีพื้นที่ว่างสาธารณะ
เกิดขึ้นเพื่อรองรับความต้องการใช้พื้นที่ของคนอย่างหลากหลาย เช่น สวนสาธารณะ พื้นที่ร่อนน้ำ สถานที่ราชการ
ถนนและทางเท้า รวมทั้งพื้นที่ของเอกชนบางแห่ง ซึ่งพื้นที่แต่ละบริเวณมีศักยภาพและข้อจำกัดแตก
ต่างกันไป ดังนั้นแนวทางการพัฒนาพื้นที่ว่างสาธารณะสำหรับชุมชนเมือง จึงต้องให้ความสำคัญกับความ
เหมาะสมของที่ตั้ง กับการใช้ประโยชน์ของคนเมือง และที่สำคัญต้องคำนึงถึงการเกิดขึ้นและการเชื่อมโยงกับ
อดีต เพื่อให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีคุณภาพ ตอบสนองการใช้สอยอย่างคุ้มค่า อีกทั้งเป็นการต่อยอดคุณค่า
ความหมาย ความทรงจำลงบนพื้นที่นั้นด้วย

ภาควิชา..... การวางแผนภาคและเมือง.....
สาขาวิชา..... การวางผังเมือง.....
ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต..... .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....